

Het nationalisme en de dood

Jan Bauwens

Serskamp

28/4-1/5-2024

1

Nationalisme laat zich meestal definiëren als de overtuiging die stelt dat staat en natie *zouden moeten* samenvallen. De staat is het politieke gezag, de natie zijn de mensen die een (culturele) gemeenschap vormen. Nationalisten wensen in feite enkel natiestaten.

Jammer genoeg voor de nationalisten, bestaan natiestaten alleen maar in de fictie. In de werkelijkheid kunnen weliswaar taalgemeenschappen onderscheiden worden alsook cultuurgemeenschappen maar gelukkig zijn de leden daarvan geen gevangenen: zij verrijken zich met elkanders culturen, leren elkaars talen en kunsten aan, vermengen zich middels huwelijken en middels culturele en wetenschappelijke prestaties, volksverhuizingen, arbeid en zo voort.

Nationalisten zijn in hetzelfde bedje ziek als totalitaristen in de zin waarin Hannah Arendt het totalitarisme heeft verklaard: zij houden de fictie voor werkelijkheid en tegelijk miskennen zij de werkelijkheid; zij geloven in een fictie en spannen zich in om de werkelijkheid daar in te passen. Zij passen met andere woorden de voeten aan de schoenmaten aan in plaats van andersom. En voor het gemak produceren zij één schoenmaat, dezelfde voor iedereen. Zij herleiden de mensen tot een massa van allemaal gelijkaardige, vervangbare, reproduceerbare en manipuleerbare exemplaren. Arbeiders, robots, soldaten, lijken. *Krieg und Leichen, die letzte Hoffnung der Reichen*.

Het totalitaire systeem wordt aangehangen door een bijzondere categorie van simplisten of werkelijkheidsvereenvoudigers. Dat zijn mensen die de complexiteit van de realiteit niet aankunnen en die er dan naar streven om die te reduceren tot vereenvoudigingen die passen in hun eigen opvattingen *over* die werkelijkheid. En dat is uiteraard de wereld op zijn kop.

Een mooi voorbeeld daarvan is het geloof dat een Bijbelse God

man en vrouw schiep en dat alle mensen zich derhalve moeten bekennen tot ofwel het man- ofwel het vrouw-zijn, inclusief al degenen die eigenlijk tot geen van de twee categorieën kunnen behoren omdat zij bijvoorbeeld geslachtskenmerken van de beide seksen hebben ofwel helemaal geen. Wie geloven in de Bijbel, miskennen aldus het bestaan van bijvoorbeeld hermafrodieten omdat die inderdaad helemaal niet bestaan in de door de Bijbel beschreven fictieve versie van de realiteit. Zij kunnen niet bestaan en zij moeten dus worden doodgemaakt, zo simpel als dat. Vandaar het bestaan van uitroeiingskampen.

De Bijbel heeft zijn fictie maar de zaak is nu wel dat er meer religies bestaan: er bestaan meer hoofden die fantaseren en dus ook meer fictieve werelden. In hun streven naar het inpassen van de werkelijkheid in hun eigenste ficties, zijn die fictieve werelden derhalve gedoemd om met elkaar in botsing te komen. Jammer genoeg botsen dan niet zozeer de ficties onderling maar vooral de levende mensen die ze aanhangen en die daardoor sterven.

Dat nog buiten beschouwing gelaten, ligt het voor de hand dat wie er naar streven om de werkelijkheid in fictieve voorstellingen ervan in te passen, gedoemd zijn om oorlog te gaan voeren. En zo stelt men vandaag vast dat de nationalist Poetin met zijn leger de Oekraïne binnenvalt om de Russen die daar wonen, weg te halen en in Rusland te gaan huisvesten. Ieder op het zijne. *Jedem das Seine*. En is dat niet de tekst in ijzeren letters boven het hek van Buchenwald?

Verder ligt het ook voor de hand dat de genoemde 'reparaties' dan ook eindeloos moeten doorgaan omdat de voorgeschiedenissen van alle volkeren uit niets anders bestaan dan uit vermengingen en verbasteringen.

Op die manier is het nationalisme ook verwant met het racisme. Indien er mensenrassen bestonden (wat op grond van wetenschappelijke bevindingen helemaal niet het geval *kan* zijn), dan zouden racisten ernaar streven om vermengingen te

voorkomen en dus ook te verbieden en om nazaten van ouders die elk tot een ander ras zouden behoren, te liquideren of alvast te steriliseren. Dat zijn dan ook praktijken die met grote gretigheid beoefend werden onder racistische regimes zoals in nazi-Duitsland, met in hun zog ontelbare slachtoffers en onnoemelijk leed.

Nationalisme: het *lijkt* een legitieme overtuiging omdat elkeen recht heeft op een eigen mening. Zoals ook racisme een legitieme overtuiging lijkt. En zijn wij ook niet vrij om te geloven wat wij graag geloven? Alleen zijn er meer religies en is er slechts één enkele wetenschap. Er is de mening dat er rassen bestaan in een realiteit *zonder* rassen. En er zijn ook meningen die helemaal niet met de feiten *kunnen* stroken.

Wij zijn met andere woorden vrij om voor onszelf een eigen realiteit te fantaseren. Maar het gaat echt fout waar we die middels wetten ook aan *anderen* opdringen.

Nationalisten zijn mensen die geloven in hun eigen leugens en die willen dat ook anderen daarin gaan geloven. Maar menigeen huivert nu reeds bij de gedachte dat als het in de verkiezingen enkele keren goed fout loopt, zijn nazaten op zekere dag op school in 't ochtendgloren de fiere Vlaamse leeuw zullen moeten staan zingen, zoals nu al aan de overkant van de Atlantische Oceaan kinderen dat met het Amerikaanse volkslied moeten doen. Kinderen die dan plichtsgetrouw gaan sneuvelen in Vietnam, Korea of Afghanistan. Sneuvelen in de strijd met kinderen die aan hun eigen volkslied trouw zijn. Hoe romantisch toch, die volksliederen! Hoe romantisch, de volkshelden! Maar helaas zijn zij per definitie zonder ook maar een enkele uitzondering morsdood.

2

Nationalisme resulteert in oorlogen¹: tegen de Europese Unie valt heel wat in te brengen maar als zij valt, keren wij terug naar

¹ <http://blog.seniorennet.be/tisallemaiet/archief.php?ID=2597145>

jammerlijke politieke toestanden uit de twintigste of zelfs uit de negentiende eeuw en gaan de brokstukken van de Unie met elkaar in de clinch.

Die verbrokkeling is ook wat de andere politiek-economische grootmachten beogen sinds zij met lede ogen moeten toezien hoe na de stichting en de opmars van de E.U. de wereld ging beleggen in de euro in plaats van in de Amerikaanse dollar en in de munten van de andere politieke reuzen. In Europa werden nationalistische bewegingen uit de grond gestampt (of uit de sloot gehaald) en gesteund door onder meer de V.S.

Het meest bekende voorbeeld daarvan is de partij van de Brit Nigel Farage die met zijn UK Independence Party via een referendum in 2016 uiteindelijk met de Brexit Party in 2000 de Brexit gerealiseerd heeft, de eerste stap naar het beoogde uit elkaar vallen van de E.U.

De beurshandelaar Farage was partijleider en nadat hij in 1999 in het Europees parlement was gaan zetelen om de E.U. van binnen uit te gaan ondermijnen, werd hij nimmer verkozen maar uiteraard wordt hij door Amerikaanse geldschieters op handen gedragen en sinds 2017 werkt hij voor Fox News dat eigendom is van de als 'wreed' en 'sluw' bekende conservatieve en liberale mediamagnaat, multimiljardair en eigenaar van onder meer Wall Street Journal, Rupert Murdoch, die zowel in London als in New York de grote media bezit (en uiteraard ook in zijn geboorteland Australië) en die grote invloed heeft op de Amerikaanse presidentsverkiezingen.²

Rivaliserende grootmachten zaaien verdeeldheid in de E.U. middels steun aan de nationalisten en dezen zaaien op hun beurt ook nog eens verdeeldheid binnen de naties zelf waar zij met populistische programma's naar de macht dingen.

De enige hoop tegen het gegarandeerde onheil dat zij brengen, ligt

---

² De 92-jarige Murdoch zou enkele maanden geleden besloten hebben om Fox News over te laten en met pensioen te gaan.

bij de kiezer zelf: uiteraard moet men te allen tijde de vrijheid van mening blijven respecteren maar het is dan ook van prioritair belang dat onderscheid gemaakt wordt tussen enerzijds informatie en propaganda en anderzijds grove leugens en haatcampagnes: laat men het na om die laatste te bestraffen omdat men vreest voor de tirannie van de meerderheid, dan staat de deur naar de afgrond van burgeroorlogen (die meer te vrezen zijn dan alle andere oorlogen) wagenwijd open.

3

Nationalisten willen dat de veelkleurige werkelijkheid zich inpast in hun zwartwitfictie en zo vervoegen zij de totalitaristen die immers lijden aan dezelfde wanen: nazifanaten, bijbelaanbidders en alle andere werkelijkheidsontkenners verjagen wie niet passen in het door hen bedachte plaatje, als zij hen al niet massaal elimineren - via haatcampagnes met karaktermoord gevolgd door regelrechte uitroeiing.

Op de vraag waarom zij dat dan doen, moet het antwoord helemaal niet verder worden gezocht dan in een reactionaire poging om het verbondenheidsgevoel terug te winnen dat zij kwijt speelden ingevolge egoïsme en ongeremde hebzucht, aangezwengeld door een wereld die van alle mensen onderlinge concurrenten maakt op het heilige traject van de carrière: de krankzinnige wedloop van elke loonslaaf naar zijn eigen dictatuur - het groteske loon van het kapitalisme dat in niets verschilt van een gigantische lotto. Die schenkt aan het blinde lot de macht om één winnaar aan te duiden ten koste van miljarden gedesillusioneerden. Als klap op de vuurpijl blijft uiteindelijk dit ongeluk aan helemaal niemand bespaard daar zelfs de nieuwe miljardair alras zal ondervinden dat geluk geen koopwaar is.

Nationalisten zoeken het verbondenheidsgevoel in een gemeenschappelijke oorsprong die hen dan toelaat om te spreken in het meervoud van de eerste persoon, wat dan prompt hun veiligheidsgevoel een beetje restaureert dat zij verloren bij het

schrokkerige verdelen van de taart der welvaart. “*Wat is er mis met een pensioen waarvoor je hebt betaald?*”, zo koppen vandaag de kranten met de woorden van zeven oud-senatoren die naar de rechter stappen omdat zij maandelijks honderden euro moeten verliezen nu hun uitkering van 7830 euro geplafonneerd werd - zij hadden immers gehoopt op nog eens 20 percent meer.³ Maar het meervoud van het egoïsme is een fictie omdat de ene mist wat de andere teveel heeft en zo worden al wie gaan geloven in “*ons volk*” een flinke neus gezet: zij verkeren voortaan in het onvermogen om wie hen bestelen, aan te vallen daar zij zelf belijden hun volksgenoten te zijn.

Ook in de tijd van het nazisme was deze farce al courant: zoals destijds in de media gebracht door journalist Maurice De Wilde, bleek het enthousiasme van figuren zoals Staf Declercq met zijn *VNV* niets anders dan een voorwendsel waarachter extreemrechts gigantische premies opstreek om het geliefde Vlaanderen achter de rug van hun naïeve aanhang aan de Duitsers te verkopen. Zoals zijn volgelingen hem dat nu trouwens nadoen in hun vieze handeltje met de Chinezen en de Russen die straks dankzij hen hier komen binnenwandelen alsof onze tegenvoeters onze naaste volksgenoten waren.

De onderlinge rivaliteit ingevolge een mentaliteit van 'elk voor zich' kan niet overgaan in een gevoel van samenhang door de creatie van gemeenschappelijke vijanden (inwijkelingen die in feite superproductieven zijn, uitgerangeerden die doorgaan voor profiteurs en wie dan ook door die verwende bende naar de maan worden gewenst) want die tactiek levert slechts *samenzwering* op en dat is het gevoel deel uit te maken van een misdaadbende. Misdaadbendes, dat zijn ook de natiestaten of althans de elites die hen leiden, zodat andermaal het citaat van Augustinus hier van

---

³Het Nieuwsblad d.d. vandaag, 30 april 2024, blokt: “*Zeven oud-senatoren vechten plafonnering van hun pensioen aan (dat hen toeliet om het op 7.813 euro bruto per maand vastgelegde plafond met 20 procent te overschrijden): “Wat is er mis met een pensioen waarvoor je hebt betaald?”*”:

kracht is: “Zonder gerechtigheid, wat zijn naties anders dan grote roversbenden?”⁴

4

Nationalisten willen een fictie in de plaats stellen van de realiteit, een vereenvoudiging van de werkelijkheid, zodat die in hun hoofden past, en vooral: zodat die door hen beheersbaar wordt. Zij willen er controle over hebben zoals huisvaders controle hebben over vrouw en kroost. De nationalisten met hun natiestaat gaan op die manier dan ook de paternalistische toer op, wat bij mensen met wat zelfrespect toch aardig wat afkeer kan opwekken want een politicus is nu eenmaal helemaal geen vader en hij moet zichzelf ook niet in die hoedanigheid proberen op te dringen: hij zal meteen door de mand vallen bij al wie aan hun zelfstandigheid gehecht zijn en aan hun privacy en dat zijn tenslotte alle gezonde geesten.

Paternalisten wekken afkeer op de wijze waarop bemoeials dat doen en betweters maar nog het meest gelijken zij op lui die al te familiair gaan doen, die aantastelijk gaan worden of die zich een relationele status en betrokkenheid aanmeten die er helemaal niet is. Vriendschap moet van beide kanten komen; waar zij van één kant wordt opgedrongen, botst zij met de wil van de ander en is er alleen dwang, opdringerigheid en ongewenst contact en dat is machtsmisbruik.

Wij weten heden allemaal hoezeer senioren in tehuizen te lijden hebben onder het gebruik van verkleinwoordjes als zij daar aangesproken worden, zittend in een rolstoel of bedlegerig. Alle goede bedoelingen ten spijt uiten heel wat ouderlingen bovendien de wens om meer met rust gelaten te worden door therapeuten allerhande die hen bezig moeten houden, wat bijzonder vermoeiend kan zijn omdat men geacht wordt om al die gestes te appreciëren en erbij te glimlachen terwijl men daar vaak gewoon

---

⁴ Aurelius Augustinus, *De Civitate Dei*, IV, 4.: “*Remota iustitia quid sunt regna nisi magna latrocinia.*”

gedumpt werd door de bloedeigen kinderen. Mensen die helemaal geen zin hebben om te lachen, lijden dubbel als zij de schijn op moeten houden, zij verwensen het gedoe van het meedoen met de 'leuke' bende die dat voor hen allerm minst is: zij vertoeven in de laatste jaren van hun leven op een plek waar zij niet thuis zijn, zeg maar in een ballingsoord en onder vreemden die moeten doen alsof zij naaste familie van hen zijn; de oudjes zien ook wel dat het verplegend personeel acteert en zij weten dat zij door hen vergeten worden als hun dagtaak erop zit, dat zij een eigen gezin hebben waarmee de verbannen geen zaken hebben en voor wie hun zorg onvoorwaardelijk is en gewenst. Geveinsde familiariteit is erger dan helemaal geen, zo legt ook Hannah Arendt het uit in haar studie over totalitarisme: verbannen zijn het liefst ver weg van wie hen verwensen. Ook voor huwelijken die gestrand zijn geldt dat de partners elkaars nabijheid niet meer verdragen.

Nu pogen nationalist en met hun natiestaat en met hun nadruk op 'onze' gemeenschappelijke afkomst, burgers voor wie de staat een louter instrument is dat het menselijke functioneren regelt, om te smeden tot elkaars familieleden waarover zijzelf dan kunnen bazen zoals de pater familias dat doen mocht of de eerwaarde van destijds en zo gelijken zij op kerkse lieder die van alle jongens een soort van koorknaper willen maken ofwel vlaggenzwaaiers en van de meisjes danseresjes zodat zij kunnen worden aangewend om braaf en deemoedig hun groteske kermissen en festiviteiten op te luisteren. Als kers op de taart zullen op die hoogdagen de 'politieke leiders' 'schitteren' in pogingen om zich onder een bizarre vlag te profileren als redenaars terwijl hun speech de magen van de toehoorders in een kramp brengt zodat alleen de beleefdheid deze laatsten nog verhindert om de retors aan te manen marktkramer te worden - marktkramers doen het heel wat beter en zij irriteren niemand, zij handelen op hun terrein dat zij eigenhandig financieren. Maar de jeugd kan haar geboorteplek niet ontvluchten en dient zich te schikken naar de grillen van de leiders van de natie; zij moet daarom worden getemd zoals weleer:

“Geloofd zij Jezus Christus, dag mijnheer pastoor!” Of wat dacht u van: “Heil Hitler!”?

Het verzoek wordt geuit door de vooraanstaanden om geheel vrijwillig een deel van de vrije tijd op te offeren aan het inoefenen van - wat dacht u bijvoorbeeld van de zevensprong? “*En nu gaan we allemaal samen zingen!*”, aldus dirigeert de plaatselijke schepen van cultuur alle inzittenden van de autobus bij een uitje naar de historische stad Damme alwaar het museum van Tijn Uilenspiegel zal worden bezocht en wanneer op de terugreis het gezelschap verzoekt om een noodstop, weerklinkt het vastberaden vanwege de baas van de bus dat de volgende plasplaats pas voor vijftientig kilometer verderop gepland werd.

Alle gekheid op een stokje maar worden dus die potentaten verkozen en krijgen zij hun zin, dan zullen in het ochtendgloren elke dag de kinderen van morgen in 't gelid marcheren op de muziek van *de Vlaamse leeuw*, *de schone Schelde* en *Wij zijn de heersers der aarde* en niemand zal nog kunnen verhinderen dat dit 'pretpark' in de plaats treedt van de vrijheid die wij alsnog kennen maar niet meer voor lang. Want wat dan eigenlijk van ons verlangd wordt, is niet dat wij ons met muziek vermaken, met dans en met nog andere culturele activiteiten, om niet te zeggen volkse spelen: wat van ons verlangd wordt, is dat wij gehoorzamen in koor aan overheersers die ons daartoe voorbereiden met het aanpassen van uniforme kleren en gebaren, liederen en idealen. Wij leren onze eerste pasjes dansen, vervolgens wordt er gemarcheerd op de cadans van tromgeroffel en zo begeven wij ons tenslotte fier en plichtbewust richting het front om daar het land te dienen en het ereteken te ontvangen dat in een schuif bewaard zal worden als wij zelf veranderd zullen zijn in bronzen beelden die de generaties die nog komen moeten, tot stichtend voorbeeld moeten zijn. Nationalisten? Neen, bedankt: ga elders spelen!